

Meerwaarde op tafel

Ongeveer zestig pagina's. Zo dik is het eindconcept van het businessplan voor toetreding van Van Hall Larenstein tot Wageningen UR. De beide instellingen willen gezamenlijk hun onderwijskoers bepalen.

“Welke versie heeft u?” vraagt Kees van Ast, vice-voorzitter van Wageningen UR. Veel verschil maakt het niet, versie 6 of 7, want de lijnen zijn uitgezet. In het businessplan WUR-VHL staan afspraken over onderwerpen zoals onderwijs, personeel en organisatie. Hoe zullen de instellingen daar in hun gezamenlijke toekomst mee omgaan? Deze weken wordt het businessplan op de instellingen besproken. Er zijn informatiebijeenkomsten gepland op alle vier de locaties (23 juni in Velp, 25 juni in Leeuwarden, 27 juni in Deventer en 3 juli in Wageningen). Personeel en studenten zijn intussen geïnformeerd met speciale bijlagen in de hogeschoolkrant en het Wb, weekblad voor Wageningen UR. Bovendien

is het businessplan integraal te zien op www.kennisonderneming.nl (over de kennisonderneming die de instellingen gezamenlijk vormen). Daar kan iedereen zich over de actuele ontwikkelingen informeren. Na de zomer volgt de definitieve besluitvorming, vertelt Wiebe Wieling, voorzitter van Van Hall Larenstein. Wieling en Van Ast zaten samen in de stuurgroep die voor zeven projectgroepen de richting bepaalde. Zij zijn gezamenlijk eindverantwoordelijk voor dit plan. De samenwerking van universiteit en beide hogescholen, totnogtoe vooral ad hoc, krijgt met dit businessplan inhoud en structuur. Dat die samenwerking nu volgens de sectorale lijn gaat, is een duidelijke keuze. “De vraag of daarmee de zaak op slot gaat, werd ook al gesteld bij de samenvoeging van de universiteit met

FOTO: TON VAN DEN BORN

▲ **Kees van Ast, vice-voorzitter van Wageningen UR: “Als je samen de onderwijskoers bepaalt, kun je verschillen beter duidelijk maken, daarop sturen en ze ook op een functionele manier tot hun recht laten komen”**

Inhoud businessplan WUR - VHL

Met de toetreding van Van Hall Larenstein (VHL) tot Wageningen UR wordt de samenwerking breder en intensiever. De beide instellingen willen het onderwijs gezamenlijk vormgeven, overleiden en vernieuwen. Liefst met meer studenten. Intensievere samenwerking op het gebied van onderwijs is ook de belangrijkste reden voor de samenvoeging. Een gezamenlijke onderwijsraad zal adviseren over inhoud en uitvoering van die onderwijssamenwerking.

VHL en WUR willen verder onder meer een bijdrage leveren aan maatschappelijke vraagstukken met onderzoek, het onderwijs en de vertaling daarvan naar de praktijk. En als grotere eenheid willen ze sterker staan in het maatschappelijk-politieke krachtenveld.

In het businessplan worden trends zoals de bama-structuur, internationalisering en ontwikkelingen in de

groene sector als uitgangspunt genoemd voor een aantal gezamenlijke lijnen en doelen. Bijvoorbeeld doorstroom hbo-bachelor naar wo-master, van hbo-bachelor naar wo-bachelor en van wo-bachelor naar hbo-master. In het plan zijn verder doelen genoemd op het gebied van onderwijsinnovatie, kennisuitwisseling, ict, gezamenlijke werving in binnen- en buitenland, contractactiviteiten, personeel, bibliotheekvoorzieningen en de financiële exploitatie.

Belangrijk aspect, met name voor beide hogescholen, is dat de toetreding van Van Hall Larenstein niet mag leiden tot vervreemding van hun oorspronkelijke doelgroepen en activiteiten. De namen blijven. In het plan staat beschreven hoe de organisatiestructuur eruit komt te zien, dat VHL onder dezelfde Raad van Bestuur zal vallen als Wageningen UR en wat de bevoegdheden van de Directieraad van VHL zullen zijn. Deze Directieraad blijft voor de buitenwereld ook gewoon College van Bestuur heten.

DLO. Dat is niet het geval." Van Ast wijst op de relaties van Van Hall met noordelijke hogescholen en de samenwerking van Wageningen met Utrecht en Nijmegen. "Er is openheid naar alle kanten", zegt Wieling. Er is gekozen voor de sectorale lijn vanwege de (groene) identiteit van beide partners, vanwege de voordelen voor doorstroming van kennis en onderwijs en vanwege de afstemming in het nieuwe onderwijsstelsel met bachelor- en masteropleidingen. Bovendien heeft de overheid een paar jaar geleden al op een sectorale samenvoeging van het hoger onderwijs aangedrongen. Die poging is misgelopen. "De samenwerking is niet geweldig bij de andere hogescholen," merkt Van Ast op, "maar dat sluit niet uit dat ze er nog bij kunnen komen."

Onderwijsvisie

Een in het businessplan onderscheiden kerndoel is de politiek-maatschappelijke kracht van een grotere eenheid. Je ziet overal schaalvergroting. Dertien universiteiten in zo'n klein landje is ook veel, vindt Van Ast. "Er zijn signalen dat de versnippering te groot is geworden." Ze zoeken elkaar weer op: de Universiteit van Amsterdam en de Hogeschool van Amsterdam, de Vrije Universiteit met Windesheim, de units van

INHOLLAND. Belangrijk dat ook WUR en VHL niet achterblijven, zo denkt hij, nu de onderwijsmarkt met een nieuw stelsel opnieuw ingedeeld zal worden. "Samen kom je tot een positionering waar in binnen- en buitenland geen partij omheen kan", zegt Wieling.

Dan is er de overweging van kostenefficiëntie in relatie tot de teruglopende studentenaantallen en het groeiend aantal studierichtingen. Die efficiëntie is er niet meteen, maar volgens de berekeningen van de accountant, gebaseerd op gelijkblijvende studentenaantallen, zal het na twee jaar al wel duidelijk merkbaar zijn. Er is bijvoorbeeld een aanzienlijk BTW-voordeel als VHL opgaat in de fiscale eenheid van WUR, en een besparing op een gezamenlijke innovatie van het ict-netwerk. "We hoeven niet te rekenen op autonome vergroting van de fondsen de komende jaren", denkt Wieling.

Het inhoudelijke argument weegt het zwaarst. Van Ast: "We denken dat we met de opleidingen die we binnen dit complex hebben, een goede doorstroom kunnen bieden." Wieling voegt daaraan toe: "Ik denk dat zonder deze samenvoeging de hbo-masters niet zullen blijven bestaan." Voor dit inhoudelijke argument is, volgens de stuurgroep, een afstemming noodzakelijk, een gezamenlijke onderwijsvisie. En praat je over onderwijsvisie, dan gaat het over onder-

wijsdoelen, de doelgroep en de inhoud van opleidingen, het gaat over competenties en afstemming daarin, het niveau van een bachelor en een master, de afstemming op de arbeidsmarkt, de opzet van het onderwijs, de waarde van de praktijk, de methode van beoordeling. Van Hall en Larenstein hebben daar hun gedachten over en ook Wageningen UR is er mee bezig. "We moeten bijvoorbeeld rekening houden met een groter individualisering van de student en meer maatwerk naar groepen die een deel van het onderwijs willen volgen", verwacht Wieling.

Familie

Voor die gezamenlijke onderwijsvisie willen de beide instellingen een onderwijsraad met zwaarwegende adviesbevoegdheden in het leven roepen, een orgaan met een evenredige vertegenwoordiging van Van Hall Larenstein en van Wageningen UR. De onderwijsraad moet op korte termijn aan het werk, want hier is de inhoudelijke winst van de samenvoeging te halen. Wieling: "De onderwijsraad wordt het platform waar over aanbod en ontwikkeling van het onderwijs wordt gesproken. Daar wordt de gezamenlijke koers bepaald." Het zal over de grote lijnen gaan, maar soms ook over details zoals de periode-indeling van het stu- →

FOTO: TON VAN DEN BORN

◀ **Wiebe Wieling, voorzitter Van Hall Larenstein: "Het doel is niet om alles in één cultuur te passen, maar zoveel mogelijk de sterke kanten van beide partijen te benutten en om het evenwicht te vinden tussen de kracht van de grotere schaal en de identiteit van de delen"**

"Samen kom je tot een positionering waar in binnen- en buitenland geen partij omheen kan"

diejaar of de mogelijkheden van studentenuitwisseling.

De poging om gezamenlijke oplossingen te bedenken voor bachelor- en masteropleidingen is geen uniek proces, volgens Van Ast: "Al die samenwerkingsverbanden van universiteiten en hbo-instellingen zijn aan het zoeken. We vallen onder de WHW, maar als de wet te knellend wordt, zullen er ongetwijfeld aanpassingen komen."

"Er wordt weleens opgemerkt, wordt het nu niet allemaal een pot nat, dat hoger onderwijs?" Met hbo-opleidingen die een hbo-plusprofiel bieden en universiteiten die strijden om de studenten. Juist niet, aldus beide bestuursleden. Wieling: "We zitten op verschillende segmenten van de markt, zowel wat studenten betreft als de arbeidsmarkt." En Van Ast verwacht dat die scheiding alleen maar duidelijker wordt. "Zoals we het nu hebben ingericht, leidt het juist tot een explicitering van wat is een hbo-bachelor en op welk niveau functio-

neert een academische master? Als je dat samen doet, kun je verschillen beter duidelijk maken, daarop sturen en ze ook op een functionele manier tot hun recht laten komen."

"Ik denk dat we veel aan elkaar zullen hebben," zegt Wieling. "Het doel is niet om alles in één cultuur te passen, maar zoveel mogelijk de sterke kanten van beide partijen te benutten, om het evenwicht te vinden tussen de kracht van de grotere schaal en de identiteit van de delen." Die meerwaarde uit zich waarschijnlijk niet direct, maar goede voorbeelden helpen wel, denkt Van Ast. Bijvoorbeeld van een hao-docent die een tijdje in Wageningen les geeft. "Zo'n uitwisseling gaat toch gemakkelijker als je familie van elkaar bent."

Mensen

Naast Wiebe Wieling en Kees van Ast, waren Paul Deneer vanuit Wagenin-

gen UR en Jos van Kroonenburg vanuit Van Hall Larenstein intensief betrokken bij de totstandkoming van het businessplan. "Het was leuk om de samenwerking daarmee handen en voeten te geven", vindt Van Ast. "Ik denk dat we een goed eindconcept hebben voor commentaar." Er gaan speciale exemplaren naar de mr's en naar de raden van toezicht van beide instellingen. En dan is er de informatieronde, met, zo verwacht Van Ast, ruime mogelijkheden voor discussie. In september komt het eindrapport. "We zullen zeker ook bij de nazorg en verdere besluitvorming betrokken zijn." Per 1 januari 2004 zou de formele integratie moeten plaatsvinden. Hij maakt zich daar geen speciale zorgen over. "Zelfs als je dan weet dat de voorwaarden best gunstig zijn en de doelen duidelijk, wil dat niet zeggen dat je zo'n traject helemaal zonder zorgen ingaat. Er is af en toe ook wel een beslissing nodig die niet iedereen bevalt. We praten immers wel over scholen en organisaties, maar het gaat toch altijd om mensen." ☺

Ton van den Born=